

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Основи антикорупційної діяльності

Шифр та назва спеціальності

D4 Публічне управління та адміністрування

Інститут

ІНІ Соціально-гуманітарних технологій

Спеціалізація**Кафедра**

Соціології і публічного управління (305))

Освітня програма

Публічна політика та управління соціально-економічними змінами

Тип дисципліни

Вибіркова

Рівень освіти

Третій (освітньо-науковий, PhD)

Форма навчання

Денна, заочна

Семестр

3

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Мороз Володимир Михайлович

volodymyr.moroz@khi.edu.ua

Доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри соціології і публічного управління

Досвід професійної діяльності – 33 роки.

Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць. Стаж професійної діяльності за посадами які відповідають спеціальності «Публічне управління та адміністрування» понад 14 років. Стаж науково-педагогічної діяльності понад 19 років. Експерт з оцінювання проєктів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що подаються для участі у конкурсах, які проводить МОН України, за тематичним напрямом «20. Соціальні і гуманітарні науки». Член експертної групи МОН України з професійної педагогіки, психології та змісту професійної (професійно-технічної) освіти. Член редакційних колегій трьох фахових наукових видань. Досвід роботи у спеціалізованих вчених радах із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук з державного управління понад 8 років. Автор та організатор спільних з литовськими та польськими університетами заявок на отримання грантової підтримки наукових досліджень у межах українсько-польських та українсько-литовських науково-дослідних проєктів. Співавтор та співорганізатор позагрантових наукових проєктів із зарубіжними ЗВО (Латвія, Китай та Фінляндія). Пройшов підвищення кваліфікації в: Регіональному інституті адміністрації м. Лілль (Франція); Університеті Тампере (Фінляндія); Балтійській Міжнародній Академії (Латвія); Академії соціальних наук (Польща). Голова Громадської організації «Академія соціальних трансформацій та інноваційного управління» (Україна)

Провідний лектор з дисциплін: «Методологічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»; «Публічна політика та врядування»; «Публічне управління та сталий розвиток»; «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень»; «Світоглядні засади управлінської діяльності»; «Публічне управління національною безпекою в умовах глобальних викликів» тощо.
Детальніше про викладача на сайті кафедри
<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad>

КРУГЛОВ Віталій Вікторович

vitalii.kruhlov@khpi.edu.ua

Доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ»

Детальніше про викладача на сайті кафедри
<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad>

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpi.edu.ua

Докторка наук з державного управління, професор, професорка кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ»

Детальніше про викладача на сайті кафедри
<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Освітня компонента спрямована на: з'ясування причин появи корупції та формалізації цілей і принципів її поширення; актуалізацію змісту стратегічних підходів до антикорупційної діяльності; визначення потенціалів держава та громадянського суспільства у сфері запобігання та протидії корупції; висвітлення теоретичних та практичних питань запобігання корупції та боротьби з нею; конкретизацію напрямів протидії корупції у сфері публічної служби; висвітленню змісту практик попередження корупції в органах публічної влади; з'ясуванню особливостей формування та розвитку антикорупційної державної політики, а також визначення умов ефективності її реалізації; опанування засад нормативно-правового регулювання антикорупційної політики; ознайомлення зі змістом Антикорупційної програми Національного агентства з питань запобігання корупції (програма доброчесності), а також висвітлення механізмів її виконання.

Мета та цілі дисципліни

Надати здобувачам вищої освіти знання щодо джерел виникнення та умов розвитку корупції як соціально-економічного явища, а також сформулювати уявлення про теорію та практику використання механізмів запобігання і протидії корупційній діяльності. Досягнення цієї мети забезпечується виконанням таких основних завдань: актуалізувати проблему корупції та визначити її основні функції; з'ясувати потенціали держави та громадянського суспільства щодо

запобігання і протидії корупції; розглянути нормативно-правову базу з регулювання антикорупційної політики; з'ясувати особливості формування та розвитку антикорупційної державної політики в Україні; розглянути методологію визначення рівня корупції та практики зменшення її впливу у сфері публічного управління.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

Компетентності

Освітня компонента належить до блоку вибірових, а отже її участь у формуванні загальних та спеціальних компетентностей випускника освітньої програми є допоміжною. Освітня компонента зосереджена на формуванні індивідуальної траєкторії розвитку здобувача вищої освіти, а отже сформовані за результатами засвоєння передбачених нею навчальні матеріали – забезпечують набуття спеціалізованих за своїм змістом (профілем) знань та вмінь відповідно до конкретних функцій. Разом з тим, зміст освітньої компоненти не лише поглиблює знання (розширює світогляд) за фокусом конкретної освітньої компоненти, а й сприяє формуванню таких з передбачених освітньою програмою компетентностей:

ЗК_01. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК_03. Здатність ініціювати дослідницько-інноваційні проекти та автономно працювати під час їх реалізації.

СК_02. Здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей.

СК_04. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.

СК_08. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

СК_10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою їх запобігання.

СК_11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

СК_12. Здатність критично аналізувати зміст та практику реалізації публічної політики на всіх рівнях її актуалізації, а також генерувати нові ідеї щодо її вдосконалення.

СК_13. Здатність комплексно розв'язувати значущі проблеми публічного управління соціально-економічними змінами.

Результати навчання

Освітня компонента належить до блоку вибірових, а отже її участь у забезпеченні передбачених освітньою програмою результатів навчання є допоміжною. Освітня компонента зосереджена на розширенні світогляду здобувача вищої освіти за конкретним напрямом, а отже сформовані внаслідок засвоєння передбачених нею навчальні матеріали – забезпечують формування унікальних (позапрограмих) результатів відповідно до конкретного фокусу уваги. Разом з тим, засвоєння змісту освітньої компоненти дозволяє сформувати не лише унікальні (позапрограми) результати навчання, а й сприяє досягненню таких з передбачених освітньою програмою результатів навчання:

РН_01. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.

РН_04. Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.

РН_06. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

РН_07. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

РН_09. Уміти розробляти проекти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та наслідки запроваджених правових норм.

РН_10. Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

РН_11. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

РН_12. Знати зміст та процедури аналізу публічної політики щодо забезпечення соціально-економічних змін та вміти авторитетно обґрунтовувати інноваційні ідеї щодо розв'язання її значущих проблем.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 20 год., практичні роботи – 20 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного засвоєння освітньої компоненти необхідно мати знання та практичні навички з таких освітніх компонент: «Світоглядні, методологічні та соціокультурні засади наукової діяльності»; «Організація науково-дослідної та інноваційної діяльності»; «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час вивчення освітньої компоненти передбачається організація інтерактивної роботи здобувачів вищої освіти з аналізу нормативно-правових, інформаційно-аналітичних і статистичних матеріалів у сфері запобігання та протидії корупції, зокрема інформаційних ресурсів антикорупційних органів, органів публічної влади та міжнародних організацій; проведення поточного опитування щодо змісту освітньої компоненти; виступи на практичних заняттях; аналіз практичних ситуацій, виконання індивідуальних і групових завдань та звітування про результати їх виконання.

Методами навчання у викладанні освітньої компоненти «Основи антикорупційної діяльності» є:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні (лекція, бесіда, дискусія, робота з нормативно-правовими та інформаційними джерелами), наочні (схеми, таблиці, практичні приклади) і практичні (аналіз ситуацій, виконання практичних завдань);
- методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії, аналіз актуальних проблем і корупційних ризиків у публічному управлінні, моделювання ситуацій, формування інтересу до проблематики доброчесності, прозорості та підзвітності, апелювання до практичного, життєвого та професійного досвіду здобувачів вищої освіти;
- методи стимулювання обов'язку і відповідальності: роз'яснення суспільної та професійної значущості антикорупційної діяльності, формулювання вимог до виконання навчальних завдань, заохочення до відповідального їх виконання, оперативний контроль і корекція результатів;
- методи контролю, самоконтролю, взаємоконтролю, корекції та самокорекції ефективності навчально-пізнавальної діяльності шляхом тестування, оцінювання практичних завдань та аналізу результатів;
- бінарні та інтегровані методи, що передбачають поєднання кількох методів для досягнення комплексної мети навчання, зокрема словесно-наочного, проблемно-пошукового та аналітико-практичного.

Технологіями навчання у викладанні освітньої компоненти «Основи антикорупційної діяльності» є:

- пояснювально-ілюстративне навчання – подання та пояснення навчального матеріалу з використанням схем, таблиць, діаграм і практичних прикладів, а також виконання завдань за визначеним зразком;
- проблемне навчання – виконання завдань, пов'язаних з актуальними проблемами антикорупційної діяльності, аналізом корупційних ризиків, конфлікту інтересів та пошуком способів їх вирішення;
- програмоване навчання – послідовне засвоєння визначених тем освітньої компоненти та оцінювання рівня знань під час поточного і підсумкового контролю;

- диференційоване навчання – організація освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей, рівня підготовки та науково-професійних інтересів здобувачів вищої освіти;
- кейс-технологія та ситуаційне моделювання – аналіз конкретних ситуацій, пов'язаних із корупційними ризиками та порушенням антикорупційних вимог, визначення причин і наслідків проблем та обґрунтування способів реагування;
- технологія навчання у співробітництві та розвитку критичного мислення – організація групової роботи, спільного аналізу практичних кейсів, оцінювання інформації та формування обґрунтованих рішень відповідно до принципів законності, доброчесності, прозорості та підзвітності..

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Загальні цілі та принципи запобігання і протидії корупції. Місія та цілі антикорупційної політики (роль місії у розробці політики; підходи до конкретизації місії запобігання та протидії корупції; складові місії антикорупційної діяльності та їх загальна характеристика; діалектика зв'язків місії та цілей антикорупційної діяльності; загальні цілі антикорупційної політики та їх характеристика). Поняття «корупція», її ознаки, форми, види, причини та наслідки (сфери із найвищим рівнем поширеності корупції; корупція як соціальне явище; підходи до розкриття категоріального змісту дефініції «корупція» в контексті наукових поглядів вітчизняних вчених; тлумачення корупції через призму норм Закону України «Про запобігання корупції»; ознаки корупції; різновиди (форми) корупції та їх загальна характеристика; форми корупції у системі державної служби України; класифікація корупції (низова та елітарна корупція; політична корупція; спортивна корупція; корупція в освіті тощо); типові причини корупції у різних державах світу; взаємний інтерес корупційного характеру влади і громадянина).	2
Тема 2. Стратегічні підходи до антикорупційної діяльності. Стратегія усвідомлення, якісного управління та попередження (доцільність послідовної реалізації антикорупційних стратегій (суспільне усвідомлення небезпеки корупції та її наслідків; запобігання та протидія корупції; верховенство закону і захист прав громадян); зміст антикорупційних стратегій та їх загальна характеристика). Антикорупційна діяльність (підходи до актуалізації змісту антикорупційної діяльності; переваги та недоліки методу «війни» з корупцією; переваги та недоліки методу усунення причин корупції; переваги та недоліки методу «свідомої пасивності»).	2
Тема 3. Класифікація механізмів попередження та протидії корупції. Основні принципи щодо боротьби з корупцією (причини поширення корупції в органах публічної влади; принципи організації діяльності щодо боротьби з корупцією; загальна характеристика механізмів протидії (боротьби, обмеження) та попередження корупції в органах публічної влади (державно-політичний, державно-правовий, соціально-економічний, суспільно-громадянський, соціокультурний)). Передумови боротьби з корупцією (передумови планування програми боротьби з корупцією).	2
Тема 4. Держава та громадянське суспільство у сфері запобігання та протидії корупції. Роль та можливість участі громадянського суспільства у запобіганні та протидії корупції («трикутник» відносин між урядом, бізнесом і	2

громадянським суспільством у вирішенні проблеми корупції; участь громадськості у виявленні і протидії корупційним правопорушенням; забезпечення прозорості діяльності державних органів як один з методів попередження корупції; потенціали використання громадянами права на доступ до інформації для запобігання корупції).

Тема 5. Теоретичні та практичні питання запобігання корупції та боротьби з нею.

2

Спеціалізовані державні органи й установи України з протидії корупції (зобов'язання органів публічної влади щодо протидії корупції в Україні; спеціально уповноважені суб'єкти у справі протидії корупції (Національне антикорупційне бюро України; Національне агентство з питань запобігання корупції; Спеціалізована антикорупційна прокуратура; Національна поліція); інші суб'єкти у справі протидії корупції (Вищий антикорупційний суд; Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; Державне бюро розслідувань; Державну службу фінансового моніторингу України; Комітет Верховної ради України з питань антикорупційної політики; Національна рада з питань антикорупційної політики); завдання та повноваження основних з суб'єктів у справі протидії корупції).

Тема 6. Напрями протидії корупції у сфері державної служби.

2

Аспекти корупції у сфері державної служби (обґрунтування актуальності запобігання та боротьби з корупцією у сфері державної служби; інститут атестації державних службовців як один з методів запобігання корупції в системі державної служби; різновиди корупції у сфері державної служби та характеристика їх змісту).

Тема 7. Попередження корупції в органах публічної влади.

2

Спеціальні обмеження, спрямовані на попередження корупції (заборона певних різновидів діяльності для осіб які уповноважені на виконання функцій держави; обмеження щодо одержання подарунків; обмеження щодо роботи близьких осіб тих посадовців, які займають пов'язані із виконанням публічних функцій посади; обмеження для осіб які звільнилися з посад, виконання обов'язків за якими передбачало виконання функцій держави). Правові та організаційні засади запобігання корупції у сфері публічного управління України (чинники інституціоналізації корупційних відносин та утворення мережі неформальних деструктивних інститутів в органах влади; правові й організаційні засади запобігання та протидії корупції у сфері державного управління; інструменти протидії корупції в органах влади).

Тема 8. Особливості формування та розвитку антикорупційної державної політики.

2

Антикорупційна державна політика: проблеми та перспективи розвитку (аналіз сучасного стану державної антикорупційної політики у сфері протидії корупції; підходи до розуміння сутності антикорупційної політики; загальні напрями антикорупційної політики, які не залежать від специфіки країни; стан формування та реалізації антикорупційної політики в Україні, її напрями та шляхи здійснення; актуальні питання подальшої реалізації антикорупційних заходів та розвитку законодавства, запропоновано шляхи їх вирішення). Національна антикорупційна політика в Україні: особливості формування публічно-управлінського механізму (особливості розвитку та трансформації антикорупційної політики в Україні у зв'язку з установленням правового режиму воєнного стану; новий зміст антикорупційної політики, що формується під впливом воєнно-політичних обставин та з умови забезпечення державної безпеки і підтримки міжнародних партнерів України; функціонування правових механізмів протидії корупції під час обмеження низки демократичних процедур, посилення централізації та концентрації

владних повноважень в руках органів військового управління; аналіз ризиків розширення корупційних практик за умов дерегуляції, спрощення процедур закупівель, прискореного розподілу державних ресурсів та гуманітарної допомоги; концептуальна модель адаптації антикорупційної політики до умов воєнного стану).

Тема 9 Нормативно-правове регулювання антикорупційної політики. 2

Антикорупційна правова політика: природа і зміст (корупція як загроза економічному, політичному, правовому, соціальному розвитку держави; двосторонній характер корупції; сутність антикорупційної політики; тлумачення антикорупційної політики; загальні і спеціальні превентивні заходи протидії корупції; спрямованість боротьби з корупцією та шляхи її забезпечення (криміналізація корупційних проявів і схем; впровадження і використання процесуальних процедур і дій тощо)).

Тема 10. Антикорупційна програма Національного агентства з питань запобігання корупції (програма доброчесності). 2

Загальна система запобігання та протидії корупції (забезпечення формування, координація виконання, моніторинг та оцінка ефективності державної антикорупційної політики; антикорупційна освіта, просвітницька робота та інформаційна політика; антикорупційні програми, уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції, доброчесність у приватному секторі; стратегічний аналіз корупційних ризиків у пріоритетних сферах, антикорупційна експертиза проектів та чинних нормативно-правових актів; конфлікт інтересів, пов'язані з ним правила, заборони та обмеження, лобіювання; фінансовий контроль суб'єктів декларування; захист викривачів; законність і прозорість політичних фінансів; протидія корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням; незалежність, інституційна стійкість та ефективність антикорупційних інституцій).

Загальна кількість годин 20

Практичні заняття

Теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	Вагові коефіцієнти <i>a</i>
Тема 1. Загальні цілі та принципи запобігання і протидії корупції Конфлікт інтересів, його види й зв'язок із корупцією (конфлікт інтересів як джерело корупції; потенційний та реальний конфлікт інтересів; наслідками корупції та конфлікту інтересів; умови виникнення конфлікту інтересів).	2	1,0
Тема 2. Стратегічні підходи до антикорупційної діяльності Механізми запобігання корупційним ризикам в діяльності органів публічного адміністрування: методологічний аспект (міжнародні зобов'язання України щодо боротьби з корупцією; ключові методологічні підходи до гносеології запобігання корупційним ризикам у діяльності органів публічного адміністрування (системний, діяльнісний та аксіологічний); місце та роль системного підходу в ідентифікації корупції як багатовимірного соціального явища; місце та роль діяльнісного підходу у вивченні суб'єктів корупції, їхніх мотивів, цілей та дій; аксіологічний підхід у дослідженні причин корупційної поведінки).	2	1,0

Тема 3. Класифікація механізмів попередження та протидії корупції. Недоліки боротьби з корупцією за думкою зарубіжних експертів (загальна характеристика змісту сформульованих зарубіжними експертами недоліків боротьби з корупцією).	2	1,0
Тема 4. Держава та громадянське суспільство у сфері запобігання та протидії корупції Співпраця державних органів з громадськістю у запобіганні та протидії корупції (умови результативності взаємодії між державою та громадянським суспільством у запобіганні та протидії корупції; завдання державно-громадської співпраці у запобіганні та протидії корупції; місце та роль ЗМІ в антикорупційній діяльності; механізми забезпечення співпраці державних органів з громадськістю щодо запобігання та протидії корупції).	2	1,0
Тема 5. Теоретичні та практичні питання запобігання корупції та боротьби з нею. Міжнародний досвід протидії корупції (Індекс сприйняття корупції від Transparency International та методологія його розрахунку; результати ранжування країн відповідно до Індексу сприйняття корупції; приклад антикорупційної державної політики (Нідерланди та інші країни); умови ефективного контролю корупції).	2	1,0
Тема 6. Напрями протидії корупції у сфері державної служби. Зарубіжна практика з попередження корупції (вимога щодо заборони прийняття подарунків державними службовцями; проблеми боротьби з корупцією в окремих країнах ЄС; декларування майна державними службовцями як один з інструментів боротьби з корупцією; загальна характеристика заходів з попередження корупції в окремих країнах світу).	2	1,0
Тема 7. Попередження корупції в органах публічної влади. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням публічних функцій (підстави для проведення спеціальної перевірки осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням публічних функцій та механізм її проведення; оскарження результатів спеціальної перевірки осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням публічних функцій).	2	1,0
Тема 8. Особливості формування та розвитку антикорупційної державної політики. Реформування антикорупційних механізмів у сфері публічного управління України: оцінка ефективності та перспективи розвитку (актуалізація проблематики реформування антикорупційних механізмів у сфері публічного управління України; поняття антикорупційних механізмів та їх різновиди; інструментарій антикорупційних механізмів у сфері публічного управління (нормативний, інституційний, організаційний та превентивний інструментами) та особливості його використання; обґрунтування перспективних напрямів удосконалення антикорупційної політики; розвиток культури доброчесності, як один з інструментів запобігання розвитку корупції).	2	1,0

Тема 9. Нормативно-правове регулювання антикорупційної політики.

2

1,0

Удосконалення нормативно-правового регулювання антикорупційної політики (нормативно-правове забезпечення антикорупційної політики в Україні та його вплив на ефективність боротьби з корупцією у сфері публічного управління; оцінка дієвості Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки; залежність ефективності антикорупційної політики в Україні від узгодженості та дієвості нормативно-правового забезпечення; напрямки удосконалення змісту та практики використання антикорупційного законодавства.

Тема 10. Антикорупційна програма Національного агентства з питань запобігання корупції (програма доброчесності).

2

1,0

Запобігання корупції у пріоритетних сферах (судоустрій і статус суддів; прокуратура, правопорядок і протидія кримінальним правопорушенням; адвокатура та правнича допомога; оборона; Будівництво та інфраструктура; відновлення; енергетика; публічні закупівлі; державне регулювання та контроль у сфері економіки; оподаткування; митна справа; надрокористування; земельна сфера; аграрна сфера; охорона здоров'я; освіта та наука).

Загальна кількість годин**20**

$$\sum_{i=1}^n a_i$$

Контрольні роботи

Контрольні роботи не передбачено

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуального завдання (за наявності).

Опрацювання теоретичного матеріалу**Теми для самостійного вивчення/ перелік питань****Кількість годин****Тема 1. Загальні цілі та принципи запобігання і протидії корупції**

8

Принципи антикорупційної діяльності та протидії корупції (основні принципи запобігання та протидії корупції (загальні принципи; правові принципи; управлінські принципи; економічні принципи; принципи взаємодії держави та суспільства); обов'язковість та жорсткість покарання як умова ефективності протидії корупції; корупція як злочин та явище світового масштабу; принцип науковості та законності у протидії корупції; принцип контрольованості та системного удосконалення у протидії корупції; принцип етизації та економічні принципи у протидії корупції; принципи взаємодії держави та суспільств у протидії корупції). Історичні аспекти актуалізації проблематики корупції та корупційних дій (історична ретроспектива виникнення корупції та хабарництва; традиції презентів та дарунків у давньосхідних цивілізаціях та на історичних землях сучасної України).

Тема 2. Стратегічні підходи до антикорупційної діяльності.

10

Підходи до розуміння антикорупційної політики в публічному управлінні (підходи до розуміння сутності антикорупційної політики; визначення антикорупційної політики в публічному управлінні; сутність загальних напрямів антикорупційної політики; сутність запобігання корупції). Основні напрямки антикорупційної діяльності в Україні та їх правове регулювання (основні напрямки антикорупційної діяльності та їх правове регулювання; загальна характеристика антикорупційної діяльності; суб'єкти антикорупційної діяльності в публічному управлінні).

Тема 3. Класифікація механізмів попередження та протидії корупції.

6

Сутність, основні принципи, форми та функції антикорупційної політики держави (наукові підходи до визначення змісту основних підходів щодо сутності національної антикорупційної політики в системі публічного управління; основні завдання та принципи антикорупційної політики держави; базові функції державної антикорупційної політики (інформаційно-прогностична ідеологічно-виховна, запобіжно-регуляторна та організаційно-охоронна))

Тема 4. Держава та громадянське суспільство у сфері запобігання та протидії корупції.

10

Антикорупційні заходи у системі державного управління України (оцінка здатності системи державного управління в Україні протистояти корупції; причини зниження ефективності реалізації антикорупційної політики; шляхи посилення системи запобігання та боротьби з корупцією в державному управлінні; місце та роль державної влади у реалізації антикорупційної політики; напрями реформування антикорупційної політики; шляхи вдосконалення антикорупційних механізмів та підвищення прозорості державного управління; методи підвищення прозорості та підзвітності в державному управлінні). Цифровізація як інструмент запобігання корупції: інноваційний досвід України (аналіз інноваційного досвіду України у використанні потенціалів цифрових технологій для боротьби з корупцією; залежність між ступенем впровадження інноваційних цифрових ІТ-технологій в країні та рівнем корупції; цифровізація як один з найефективніших інструментів запобігання корупції; цифрова трансформація роботи органів державної влади та місцевого самоврядування як напрям підвищення ефективності боротьби з корупцією).

Тема 5. Теоретичні та практичні питання запобігання корупції та боротьби з нею

10

Правовий механізм запобігання і протидії корупції в Україні (основні елементи правового механізму запобігання і протидії корупції в Україні; формування та реалізація антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія; парламентські слухання з питань реалізації Антикорупційної стратегії Державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії; Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2026 - 2030 роки»; національна доповідь щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики); участі громадськості в заходах щодо запобігання корупції; запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням (відповідно до норм Закон України «Про запобігання корупції»); обмеження для уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування осіб; практика запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; фінансовий контроль як складова правового механізму запобігання і протидії корупції; моніторинг способу життя суб'єктів декларування як метод збору інформації; антикорупційна експертиза та особливості її проведення; єдиний державний реєстр осіб, які вчинили

корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення; інститут викривачів як складова правового механізму запобігання і протидії корупції; єдиний портал повідомлень викривачів). Юридична відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків в Україні (загальна характеристика кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень; корупційні кримінальні правопорушення; пов'язані з корупцією адміністративні правопорушення; дисциплінарна відповідальність у контексті протидії корупції; найефективніші напрями антикорупційної політики через призму експертних оцінок.

Тема 6. Напрями протидії корупції у сфері державної служби.

10

Результати дослідження стану корупції (сучасний стан розслідування кримінальних справ та адміністративного провадження у пов'язаних з корупцією справах; юридичні заходи; інформаційні заходи; суспільні заходи; соціально-психологічне середовище як один з елементів системи профілактики корупції). Антикорупційні практики в публічній службі України: сучасний стан, виклики впровадження та перспективи розвитку (аналіз сучасного стану, ідентифікації ключових викликів впровадження та визначення перспективних напрямів розвитку антикорупційних практик у публічній службі; аналіз нормативно-правової бази у сфері запобігання та протидії корупції на публічній службі; потенціали електронного декларування публічних службовців в умовах війни для попередження корупційних дій; антикорупційна стратегія та державна антикорупційна програма як інструмент зниження корупції в публічному управлінні; практика використання антикорупційної експертизи як механізму превенції корупції на стадії розробки нормативно-правових актів; показники оцінки корупційного досвіду населення; можливості громадян щодо участі в реалізації антикорупційної діяльності.

Тема 7. Попередження корупції в органах публічної влади.

6

Здійснення фінансового контролю (особливості декларування майна, доходів та зобов'язань фінансового характеру для осіб які виконують функції держави; норми Закону України «Про державну службу» щодо подання декларації про доходи).

Тема 8. Особливості формування та розвитку антикорупційної державної політики.

6

Антикорупційна політика Європейського Союзу: етапи формування, здобутки і перспективи (сутність поняття «корупція» в правовому полі Європейського Союзу та його еволюція; особливості регулювання різних аспектів антикорупційної політики відповідно до нормативно-правових актів Європейського Союзу; інституційна структура антикорупційних органів ЄС; принципи та підходи боротьби з корупцією в ЄС; пропозиції Європейської Комісії щодо інституціоналізації антикорупційних норм в національних законодавств країн-членів ЄС).

Тема 9. Нормативно-правове регулювання антикорупційної політики

8

Закон України «Про запобігання корупції» (загальна характеристика змісту та структури Закону України «Про запобігання корупції»; тлумачення базових категорій; (Національне агентство з питань запобігання корупції; формування та реалізація антикорупційної політики; запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням; запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; правила етичної поведінки; захист викривачів; механізми запобігання і протидії корупції; запобігання корупції у діяльності юридичних осіб; відповідальність за корупційні або пов'язані з

корупцією правопорушення та усунення їх наслідків; міжнародне співробітництво). Напрями удосконалення антикорупційного законодавства (за результатами аналізу антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки) (місце корупції у рейтингуванні ключових суспільних проблем; потенціали інституту влади та громадянського суспільства у боротьбі з корупцією; ідентифікація напрямків запобігання та протидії корупції, які не знайшли своє відображення у Антикорупційній стратегії на 2026–2030 роки. (нормативне закріплення етичних стандартів поведінки для публічних службовців; реформування інституту уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та протидії корупції; впровадження рекомендацій Європейської Комісії за результатами підготовленого нею Звіту щодо виконання Україною плану дій по євроінтеграції; впровадження цифрової трансформації в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування тощо)).

Тема 10. Антикорупційна програма Національного агентства з питань запобігання корупції (програма доброчесності).

6

Механізм впровадження, моніторингу та оцінки ефективності реалізації антикорупційної стратегії (державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки; координація реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання; моніторинг реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання; оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання; строк та завершення реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання; обсяги та джерела фінансування Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання).

Загальна кількість годин

80

Тематика індивідуальних завдань

Виконання аспірантами індивідуального завдання не передбачено.

Загальна кількість годин

0

Неформальна освіта

До неформальної освіти відносяться: професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн освіта, професійні стажування тощо. Зарахування результатів навчання, набутих у неформальній освіті розповсюджується як на нормативні, так і на вибіркові навчальні дисципліни/освітні компоненти. Рекомендовані в силабусі елементи неформальної освіти можуть бути зараховані за спрощеною процедурою без додаткової валідації результатів (створення предметної комісії).

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Основна література

1. Антикорупційна політика ЄС: ключові елементи, орієнтація на сталий розвиток, уроки для України: навчальний посібник. / упоряд. Т. Мельник, В. Омеляненко, А. Олійник, Л. Сєрова, Л. Гуляєва. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. – 270 с.

2. Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки URL: <https://nazk.gov.ua/pdfjs/?file=/wp-content/uploads/Pages/77/ef/77efbe936b537b124e906399e56f06ac6c4ecca254c4eba567cd86eba61b38ce1030727.pdf>
3. Дейнека О.Г., Дзядук Г.О. Антикорупційна діяльність у сфері публічного управління та адміністрування: конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 50 с.
4. Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/>
5. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>
6. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність: навчальний посібник. Є.Г. Карташов, А.П. Миколаєць, А.В. Антонов, І.О. Драган, Н.В. Дацій, Ю.В. Шпак; за заг.ред. Є.Г. Карташова, А.П. Миколайця. Київ : Освіта України, 2020. 304 с.
7. Правове регулювання протидії корупції в Україні : конспект лекцій з дисципліни «Правознавство» / уклад.: Г. М. Гаряєва, О.В. Кузьменко, І.В. Лисенко, Л.В. Перевалова. Харків: НТУ «ХПІ», 2025. 92 с.
8. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Офіційний вісник України. 2014. №87. С. 156-158
9. Результати України в Індексі сприйняття корупції. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>
10. Transparency International: Corruption Perceptions Index. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2025>

Додаткова література (20 джерел з яких 5 іноземні)

11. Боголепова А.В. Сутність, основні принципи, форми та функції антикорупційної політики держави. Державне будівництво. 2024. №1(35). С. 335-343
12. Вандін Є.В. Напрями удосконалення антикорупційного законодавства (за результатами аналізу проекту антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки). Науковий вісник публічного та приватного права. 2026. Вип.2, С. 42-49
13. Габро І. Міжнародні рейтинги та індекси у формуванні іміджу держави. Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI. 2024. №8. С. 141-149
14. Гавриленко А.С. Національна антикорупційна політика в Україні: особливості формування публічноуправлінського механізму. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2025. Вип. 1. С.33-39
15. Гаман П.І. Антикорупційна державна політика: проблеми та перспективи розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018. № 10. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1316>
16. Добрянська Н. Удосконалення нормативно-правового регулювання антикорупційної політики. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2025. № 2. С. 86-94
17. Іваній В. Механізми запобігання корупційним ризикам в діяльності органів публічного адміністрування: методологічний аспект. Теоретичні та прикладні питання державотворення. 2025. Вип. 33. С. 257-264
18. Калугіна І.О. Антикорупційна правова політика: природа і зміст. Аналітично-порівняльне правознавство. 2021. №4. С.28-37
19. Книш С. Антикорупційна політика Європейського Союзу: етапи формування, здобутки і перспективи. Актуальні проблеми правознавства. 2024. №1(37). С. 67-77
20. Кравченко С.О. Підходи до розуміння антикорупційної політики в публічному управлінні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2018. Том 29 (68), №2. С. 28-33
21. Кравчук М., Петровська І. Основні напрямки антикорупційної діяльності в Україні та їх правове регулювання. Актуальні проблеми правознавства. 2021. №2(26). С. 49-56
22. Мирославський С.В., Лещенко А.В. Реформування антикорупційних механізмів у сфері публічного управління України: оцінка ефективності та перспективи розвитку. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2025. Том 36(75), № 6. С.29-35
23. Огороднійчук М.В., Коваленко Н.В. Антикорупційні заходи у системі державного управління України. Публічне управління і політика. 2025. №6(10). URL: <https://www.eu-scientists.com/pmap/article/view/270/259>

24. Сахань О.М., Морозов Я.І. Правові та організаційні засади запобігання корупції у сфері публічного управління України. Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. 2021. № 4 (51). С. 158-178
25. Семенець-Орлова І., Кузьменко Г., Капеліста І., Дакал А. Антикорупційні практики в публічній службі України: сучасний стан, виклики впровадження та перспективи розвитку. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2025. Вип. 2(78). С. 163-168
26. Everett J., Neu D., Rahaman A. The Global Fight against Corruption: A Foucaultian, Virtues-Ethics Framing. Journal of Business Ethics. 2006. Vol.65. P. 1–12
27. Jain, A.K. Corruption: A Review. Journal of Economic Surveys. 2001. Vol.15, Iss.1. P. 71-121
28. Korchak N., Shevchenko T. Digitalization as a tool to prevent corruption: innovative experience of Ukraine. Public Administrationю. 2024. №2(20). P.29-33
29. Shleifer A., Vishny R. Corruption. The Quarterly Journal of Economics, 1993. Vol.108, Iss.3. P.599–617
30. Svensson J. Eight Questions about Corruption. Journal of Economic Perspectives. 2005. Vol. 19, no. 3, P.19–42

Інформаційні ресурси

<https://zakon.rada.gov.ua>
<https://www.naqa.gov.ua>
<https://www.kmu.gov.ua/>
<https://www.president.gov.ua/>

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників k :

Поточний контроль (практичні, семінарські), k_1	Контрольні роботи (за наявності), k_2	Індивідуальне завдання (за наявності), k_3	Підсумковий контроль (для ОК з іспитом), k_4
0,6			0,4

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.

Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$O = \Pi \cdot k_1 + K \cdot k_2 + I \cdot k_3 + \Pi k \cdot k_4$$

де: Π – середньозважена середня оцінка за поточний контроль

I – оцінка за виконання індивідуального завдання

K – середньозважена оцінка за контрольні роботи

Πk – оцінка за підсумковий контроль

$$\Pi = \frac{\Pi_1 \cdot a_1 + \Pi_2 \cdot a_2 + \dots + \Pi_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \dots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^m b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову (П, К, І, ...) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ».

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої *O* з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

Гарант ОП
Володимир МОРОЗ